

DAVID MRAČEK: PŘEKLAD OPERNÍCH TITULKŮ /SURTITLING OPERAS/ TEORIE
A PRAXE TVORBY TITULKŮ DOPROVÁZEJÍCÍCH OPERNÍ PŘEDSTAVENÍ.

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE, FFUK ÚTRL PRAHA 2007

Posudek diplomové práce.

Magisterská diplomová práce se soustředí na relativně málo zpracovanou oblast speciálního překladu, která se stala předmětem intenzivnějšího zkoumání teprve v novém tisíciletí. Proto se diplomant musel opřít především o svůj empirický výzkum a především zahraniční prameny.

Diplomová práce začíná úvodem se stručnou charakteristikou práce i jejím cílem.

Logicky, vzhledem k povaze zkoumaného předmětu, se první kapitola zabývá obecným (novým) jevem a definicí tohoto jevu.

Druhou část tvoří Historie a současnost operního titulkování v zahraničí a České republice.

Už tato kapitola naznačuje, že diplomant prováděl rozsáhlý průzkum v českých divadlech a zejména na operních scénách. Přínosný je zejména pohled na neucelenou divadelní praxi v titulkování v divadlech mimo velká kulturní centra i rozporuplné vnímání samotných titulků a jejich překladu doma i ve světě. Empirická studie ukazuje v tabulkách zajímavé závěry.

Kromě titulkování operních děl se diplomant zabývá také využitím titulků u dalších hudebních žánrů a okrajově i u činohry.

Poměrně rozsáhle se diplomant zabývá technickou stránkou problému a technologií titulkování v zahraničí a České republice v kapitole 4.

Recepce titulků je další kapitolou, která končí výsledky šetření respondentů a zajímavým zjištěním týkajícím se konfrontace přeložených titulků v cizích jazycích divákem.

Multimediální překlad je velmi mladý obor, teprve od konce devadesátých let rozpracováván jak teoreticky tak prakticky, tak i prakticky. Kromě obecné typologie textů se tedy diplomant soustředí na typologii operních textů teoreticky (Kaindl) i praktičtěji (Low).

To je jeden z typických rysů celé práce – teoretické a empirické poznatky se prolínají, což je do velké míry důsledkem povahy zkoumaného jevu i roztržitosti (situace v různých operních domech v ČR, ekonomická stránka atp.) materiálu, jak technického tak uměleckého. Sémiotické aspekty překladu operních titulků jsou další kapitolou zabývající se operou jako multimodální uměleckou formou a z toho vyplývající problematikou divákovy vnímání a definicí operních titulků z hlediska sémiotiky.

Vlastní translátologickou problematikou překladu operních titulků se zabývá kapitola osm. Nejde však jenom o textovou rovinu, ale realizaci titulků v rámci celé inscenace, resp. divadelního díla.

Případová studie odhaluje specifické využití titulků v České republice a obsahuje ukázky konkrétních překladatelských řešení a empirická zjištění. Jde sice o výzkum kvantitativně i kvalitativně menšího rozsahu, ale jeho význam spočívá především v průkopnickém charakteru tohoto typu bádání ve velmi různorodém divadelním prostředí.

Diplomová práce je doplněna souborem titulků a jejich překladu z 1. dějství Rusalky a Její pastorkyně a záznamy inscenací na DVD.

Diplomant splnil zadání práce vyčerpávajícím způsobem, provedl základní výzkum a výsledkem je bezpochyby zajímavá práce s podnětnými poznatky týkajícími se speciálního a nového překladatelského oboru. Schválené téma je velmi rozsáhlé a vědecká disciplína zejména v tomto případě zasahuje do mnoha oborů. Možná proto může být výsledným dojmem menší neurovnanost uvnitř textu jednotlivých kapitol a menší soustředění na některé translátologické a teoretické problémy. Ale vzhledem k výše uvedeným kladům práce navrhuji práci přijmout k obhajobě a v závislosti na obhajobě klasifikovat případně jako výbornou.

1. 9. 2007

Jan Němejovský, ÚTRL FFUK

